

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.337/2016/4.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Zumbók Péter előadó bíró

. Almásy Mária bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Kocsis Dániel ügyvéd

Az I. rendű alperes:

I.rendű alperes

Az I. rendű alperes képviselője:

Vasenszki Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Vasenszki Zsuzsanna ügyvéd)

A II. rendű alperes:

II. rendű alperes

A II. rendű alperes képviselője:

felszámolóbiztos

A III. rendű alperes:

III.rendű alperes

A III. r. alperes képviselője:

384. számú Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Simon Tamás ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

III. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Törvényszék 56.Pf.637.782/2015/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 31.P.90.805/2011/96.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét részben megváltoztatja, a III. rendű alperessel szemben a keresetet teljes egészében elutasítja, és mellőzi a III. rendű alperes feljegyzett kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy külön adóhatósági felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 88.200 (nyolcvannyolcezer-kettőszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket, a további 37.800 (harminchétezer-nyolcszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A holland állampolgárságú felperes fiatal korában nem-átalakító (férfiből nő) műtéten esett át, azóta rendszeresen női hormont tartalmazó gyógyszert szed és a női jelleget erősítendő több plasztikai műtétet végeztek rajta. A felperesnek 2010 márciusában egy magyar betegközvetítő cég ajánlotta az I. rendű alperest, mint olyan klinikát, ahol a felperest érdeklő újabb komplex arcplasztikai beavatkozást is elvégzik. A felperes a közvetítőn keresztül e-mailben vette fel a kapcsolatot a III. rendű alperessel. A 2010. április 14-i műtét során antibiotikus és trombo- profilaktikus védelemben másodlagos arcközép emelést, mindkét oldali alsó szemhéj megfeszítését és zsírtáskáinak eltávolítását külső és belső metszéssel, valamint mindkét oldali szemöldök emelést és homlokplasztikát végeztek. A műtét közben sor került a korábban a felperes arcába injektált feltöltő anyagok eltávolítására is. A felperes a műtét előtt nem kapott az általa értett nyelven megfelelő tájékoztatást az elvégzendő beavatkozás nála felmerülhető kockázatairól és esetleges szövődményeiről.
- [2] Részben amiatt, hogy - a 16 éves kora óta dohányzó - felperes a műtét után dohányozni kezdett, az arc bőrének keringési zavara alakult ki, amelynek következtében mindkét oldalon részleges bőrelhalás állt elő. Az elhalt területek csak hosszas kezelés után, jelentős következményes hegesedéssel, maradandó érzészavarral és az arc mimikai izmainak mozgáskiesésével gyógyultak. A felperes mindkét orcájának területére hosszanti, középen kiszélesedő hegek futnak le. A bal oldali felső ajak külső szélének lefelé csüngése alakult ki, ezt meghaladóan mozgása elmarad az ellenoldalitól, amely a bal arcfél mozgató idegének részleges műtéti sérülése miatt állt elő. A bal alsó szemhéjon kifejezett ectropium (kifordulás) alakult ki, a bal szemhéjak zárása nem teljes. A homlokon négy hosszanti heg keletkezett. A felperes jelenlegi állapota végállapot, abban javulás már nem várható, a bal oldali szem esetében újabb műtéti beavatkozás szükséges. Mindez a felperest pszichésen megviselte, befelé fordulóvá vált, nem szívesen megy emberek közé, önbizalma csökkent és a társadalmi kapcsolatai beszűkültek. A műtét utáni lelkiállapota miatt párkapcsolata 2011 tavaszán megszakadt.
- [3] A perbeli műtét idején az I. rendű alperes és a II. rendű alperes között egy 2008. február 25-én kötött együttműködési szerződés volt hatályban, amelynek alapján a II. rendű alperes műtöt és a műtéti beavatkozáshoz szükséges egyéb tárgyi feltételeket, asszisztenciát stb. bérelt az I. rendű alperestől a saját betegai ellátásához. A

saját ügyfélkör megnövekedésére tekintettel döntött úgy az I. rendű alperes, hogy a III. rendű alperessel a saját betegek ellátására is szerződik. Ezért a III. rendű alperes cégével, a II. rendű alperessel 2010. április 28-án olyan együttműködési szerződést kötött, amely alapján közreműködői jogviszonyba kerültek. A III. rendű alperes a II. rendű alperessel 2002. március 21-én kötött megbízási szerződés keretében látta el a II. rendű alperes pácienseit heti 20 órában. A II. rendű alperes 2014. március 25-én felszámolás alá került, a felperes ugyanakkor a hitelezői igényét a felszámolás 2014. április 14-én történt közzétételétől számított 180 napon belül nem jelentette be.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [4] A felperes módosított keresetében 5.500 euró vagyoni kártérítés és annak 2010. április 14. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes, az Európai Központi Bank alapkamatával megegyező mértékű késedelmi kamata, valamint 90.000 euró nem vagyoni kártérítés egyetemleges megfizetésére kérte az alperesek kötelezését. Hivatkozott arra, hogy az alperesek a szerződést hibásan teljesítették, a beavatkozás nem a várt eredményt hozta, és az alperesek nem a kellő gondossággal jártak el az utókezelés során sem. A felperes állította, hogy az alperesek nem tájékoztatták a tervezett beavatkozás kockázatairól, mint ahogy azt is előadta, hogy a beültetett fillerek eltávolítását nem kérte, s így olyan invazív beavatkozáson esett át, amelybe nem egyezett bele.
- [5] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az első- és másodfokú rész- és közbenső ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította, megállapította, hogy az I. és III. rendű alperesek egyetemleges helytállni tartoznak a felperest a 2010. április 14-én elvégzett plasztikai műtétével okozati összefüggésben ért nem vagyoni károk megfizetéséért. Az elsőfokú bíróság kötelezte az I. és III. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperes részére 1.800 eurót és ennek 2014. április 14. napjától a kifizetés napjáig járóan a késedelemmel érintett naptári napot megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, ezt meghaladóan az I. és III. rendű alperesekkel szemben előterjesztett vagyoni kárigényt elutasította. A határozat indokolása szerint az alperesek megsértették a tájékoztatási kötelezettségüket, és e körben nem az elvárható gondosságot tanúsították. Amennyiben ugyanis a felperes megkapja a

megfelelő tájékoztatást a fillerek eltávolításával járó kockázatokról, akkor ezt a beavatkozást nagy valószínűséggel nem kérte volna, avagy más beavatkozást indítványozott volna. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a perbeli orvosszakértői vélemény szerint a kétirányú műtéti feltárás növelte a szemhéj kifelé fordulásának kockázatát, az operátor orvos tehát mindenképpen nagyobb terhelést és kockázatot jelentő beavatkozást végzett el a szükségesnél. A gondos eljárás sérelme ezért igazoltnak tekinthető, még akkor is, ha maga a kétirányú metszés kivitelezése a szakma szabályainak megfelelően történt. Az orvos ugyancsak a nagyobb kockázatot jelentő beavatkozás mellett döntött a korábban beültetett fillerek eltávolításával, és ezzel a felperes önrendelkezéséhez fűződő jogát az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 13. §-ának és 15. § (3) bekezdésének be nem tartásával megsértette. A felperest teljes körűen, egyéniesített módon nem tájékoztatta arról, hogy a fillerek, illetve az azokat körülvevő, miattuk keletkezett hegyszövet eltávolítása milyen kockázatokat rejthet a többszöri arcplasztikán átesett, erős dohányos felperes számára, akinek már korábban is voltak e területen sebgyógyulási zavarai. Miután azonban a kára bekövetkeztében a felperes nagymértékben közrehatott azzal, hogy a kiemelt rizikófaktorot jelentő, a nekrozis kialakulásához biztosan hozzájáruló dohányzó életmódját folytatta, az elsőfokú bíróság a közrehatás mértékét 60%-ban határozta meg. Az elsőfokú bíróság döntése meghozatalakor figyelembe vette azt, hogy a felperes mind az I. rendű alperessel, mind a II. rendű alperessel szerződéses jogviszonyba került. A felperes ugyanis a szolgáltatást az I. rendű alperestől rendelte meg, és írásban a konkrét műtéti beavatkozás elvégzésével a II. rendű alperest bízta meg. Az I. és II. rendű alperesek ezért a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 344. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen lettek volna kötelezhetők a kártérítés megfizetésére, mint ahogy a II. rendű alperessel kötött megbízási szerződésre tekintettel a III. rendű alperes is egyetemlegesen volt kötelezhető. A II. rendű alperessel szembeni kereset elutasításának indoka ehhez képest az volt, hogy a felperes a hitelezői igényét a törvényi határidőn belül a felszámolónál nem jelentette be, ez a Csódtv. 37. § (3) bekezdése alapján jogvesztéssel járt, és ezt a rég. Ptk. 204. § (1) és (3) bekezdései szerint hivatalból kellett figyelembe venni. Tekintettel arra, hogy a felperes az alperesek egyetemleges marasztalását kérte, valamint arra, hogy a II. rendű alperessel szemben a bírósági úton való igényérvényesítési lehetőség megszűnt, az elsőfokú bíróság a tényleges beavatkozást végző III. rendű alperes marasztalhatósága érdekében a rég. Ptk. 350. § (2) bekezdésének alkalmazását a tartós megbízási jogviszony ellenére mellőzte. Mellőzte továbbá a rég. Ptk. 344. § (3) bekezdésének alkalmazását, mivel a felróhatóság arányában való marasztalás nem szolgálta volna a felperes kárai megtérülésének biztosítását.

- [7] A felperes, valamint az I. és III. rendű alperesek fellebbezései folytán eljáró másodfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét részben megváltoztatta akként, hogy az I. és III. rendű alperesek a marasztalási tőkeösszeg után 2010. április 14. napjától a kifizetés napjáig az Európai Központi Bank által alkalmazott kamatlábnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot kötelesek egyetemlegesen megfizetni a felperesnek, egyebekben az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság a III. rendű alperes fellebbezésével kapcsolatban kiemelte, hogy a III. rendű alperes alaptalanul hivatkozott a régi Ptk. 475. §-ára, mivel a megbízott által okozott kár megtérítésével összefüggésben az irányadó jogszabály az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott régi Ptk. 350. § (1) és (2) bekezdései. A III. rendű alperes a fellebbezésében tévesen utalt arra, hogy a megbízott tevékenységéért a megbízó tartozik helytállni, ehhez képest az utóbb hivatkozott jogszabályból következően a III. rendű alperes által ilyen minőségben okozott kárért a károsulttal szemben főszabályként a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felelős. A másodfokú határozat indokolása szerint a II. rendű alperessel szembeni igényérvényesítési lehetőség megszűntére figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor nem a károkozó III. rendű alperes érdekét, hanem a károsult felperes érdekét szem előtt tartva nem élt a régi Ptk. 350. § (2) bekezdésében biztosított azzal a kivételes lehetőséggel, hogy a II. és III. rendű alperesek tartós megbízási jogviszonyára tekintettel az alkalmazottak károkozásáért való felelősség szabályait alkalmazza. A másodfokú bíróság a III. rendű alperesnek a 2003. évi LXXXIV. törvény 19/A. §-ára történt hivatkozását sem találta alaposnak, mivel e jogszabályhely kizárólag az olyan egészségügyi szolgáltató vonatkozásában alkalmazható, amely közszolgáltatást nyújt. Rámutatott arra is, hogy amennyiben a III. rendű alperes a II. rendű alperes teljesítési segédje volt, a III. rendű alperes nem közreműködőként tartozik felelősséggel, hanem a megbízott által okozott kárért az I. rendű alperesi megbízóval egyetemlegesen tartozik helytállni. A másodfokú bíróság a III. rendű alperes fellebbezése kapcsán azt is kiemelte, hogy a régi Ptk. 318. § (1) bekezdésében foglalt utaló szabály értelmében alkalmazandóak a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai is, s így egyebek mellett a régi Ptk. 344. § (1) bekezdésében foglalt közös károkozással kapcsolatos rendelkezés is. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperes nem vagyoni kárigénye körében a III. rendű alperes kártérítő felelősségét egyetemlegesen állapította meg az I. rendű alperessel, és a vagyoni kárigényt részben alaposnak találva a III. rendű alperest szintén az I. rendű alperessel egyetemlegesen marasztalta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős rész- és közbenső ítélet megváltoztatásával az I. és III. rendű alperesek 100%-os mértékű egyetemleges helytállási kötelezettségének megállapítását kérte.
- [9] A III. rendű alperes a jogerős rész- és közbenső ítéletet ugyancsak felülvizsgálattal támadta, kérve annak hatályon kívül helyezését és a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását. Fenntartotta azt a fellebbezésében kifejtett jogi álláspontját, miszerint a perben nem a régi Ptk. 350. §-ában írt szerződésen kívüli kártérítési felelősségi szabály, hanem a szerződéses felelősségnek a régi Ptk. 475. § (1) bekezdésében foglalt szabálya alkalmazandó. Miután pedig szerződéses kártérítési felelősség esetén nincs a megbízónak és a megbízottnak egyetemleges felelőssége, és a III. rendű alperes, mint a II. rendű alperes megbízottja járt el, a tevékenységéért teljes körűen a II. rendű alperes felelős. A III. rendű alperes sérelmezte azt is, hogy az állandó jellegű megbízási jogviszony ellenére a bíróságok nem éltek a régi Ptk. 350. § (2) bekezdésében biztosított kivételes lehetőséggel, és nem alkalmazták az alkalmazottak károkozásáért való felelősség szabályait, amelyek lehetővé tették volna, hogy a III. rendű alperes önálló kártérítési felelőssége ne merüljön fel. A felülvizsgálati kérelem szerint a közreműködői jogviszonyt nem a jogerős határozatban említett 2003. évi LXXXIV. törvény, hanem a 96/2003. Korm. rendelet határozza meg, az a közreműködés kapcsán nem tesz különbséget közszolgáltató és magánszolgáltató között, és a megbízási szerződés az egészségügy területén közreműködői szerződésnek minősül. Ehhez képest ha a III. rendű alperes közreműködő volt, akkor tevékenységére a közreműködői felelősség szabályait kell alkalmazni, vagyis tevékenységéért a régi Ptk. 475. §-a alapján a megbízó tartozik helytállni. A III. rendű alperes arra is hivatkozott, hogy a perbeli esetben nincs szó többek közös károkozásáról, hiszen a felperes a II. és III. rendű alperesek részére egyaránt megbízást nem adott, csak az I. és II. rendű alperesek vonatkozásában állt fenn a megbízása, vagyis a III. rendű alperes nem önállóan, hanem a II. rendű alperes megbízottjaként járt el, s így tevékenységére a közös károkozásnak a régi Ptk. 344. §-ában írt szabálya nem alkalmazható.
- [10] A felperes felülvizsgálati kérelmét a Kúria a 3. sorszámú végzésével hivatalból elutasította.
- [11] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A Pp. 270. §-ának (2) bekezdés és 275. §-ának (2) bekezdése alapján

a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálattal támadott része a III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

- [13] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [14] A III. rendű alperes a bíróságok által alkalmazott, a jogerős ítéletben felhívott régi Ptk. 350. § (1) bekezdésén és 344. § (1) bekezdésén alapuló kártérítési felelősségét a vele szembeni keresetösségi jogot megteremtő szerződéses jogviszony hiányára hivatkozással vitatta. Ennek kapcsán pedig abból kellett kiindulni, hogy a felek közötti szerződéses jogviszonyok fennálltára, azok tartalmára vonatkozó ítéleti ténymegállapításokat a felülvizsgálati kérelem nem érintette, csak azoknak a felelősség szempontjából eltérő jelentőséget tulajdonított. Figyelembe veendő volt ezért az, hogy a felperes és a III. rendű alperes szerződést nem kötöttek, míg az I. és II. rendű alperesek együttműködési szerződése 2010. április 28-án, a perbeli műtét elvégzése után jött létre, s így az a kárigény alaposságát tekintve irreleváns volt, márcsak azért is, mert az utókezelés kapcsán - az erre történt kereseti hivatkozás ellenére - az alperesek kártérítési felelősségét a bíróságok nem állapították meg. Tény ugyanakkor az is, hogy a műtét elvégzésével a felperes írásban - a 2010. április 13-án kelt tájékoztatás és hozzájáruló nyilatkozat aláírásával - a II. rendű alperest bízta meg, amely társasággal a III. rendű alperes megbízottként a 2002. március 21-ei megbízási szerződés alapján állandó jellegű megbízási viszonyt létesített.
- [15] A régi Ptk. 350. § (1) bekezdése a megbízott által harmadik személynek okozott károkért való felelősséget szabályozza. A perbeli esetben viszont nem erről volt szó; a felperesnek, mint megbízónak a II. rendű alperes, mint megbízott által a teljesítés érdekében igénybe vett III. rendű alperes, mint teljesítési segéd [a régi Ptk. 315. §-a, 475. § (1) bekezdése] okozott kárt. Emiatt a felperes a szerződésszegésre alapítottan, a régi Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján kárigényét csak a II. rendű alperessel szemben érvényesíthette. A bírói gyakorlat szerint ugyan nincs akadálya a teljesítési segéddel szembeni közvetlen igényérvényesítésnek, ha olyan többlettényállás áll fenn, mely az ő deliktuális felelősségét megalapozza, de illet a III. rendű alperes esetében a jogerős rész- és közbenső ítélet sem állapított meg. A felperessel szemben ezért a III. rendű alperest kártérítési felelősség nem terhelte, s így a kereset e részében is elutasítandó volt.

Záró rész

- [16] Mindezekre tekintettel a Kúria a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a jogerős rész- és

közbenső ítélet felülvizsgálattal támadott és a fentiek szerint jogszabálysértő részét a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét részben megváltoztatta, és a III. rendű alperessel szemben a keresetet teljes egészében elutasította, egyúttal mellőzte a III. rendű alperes feljegyzett kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére kötelezését.

- [17] Az eljárás tárgyi illetékeljegyzési jogos volta [Itv. 62. § (1) bekezdésének b) pontja] folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték 70%-ának megfizetésére a Kúria a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint a részleges, a szakértői díjakon felül az egyéb perköltség 30%-a tekintetében költségmentességben részesített felperest kötelezte, míg az illeték további részét a hivatkozott jogszabály 14. §-a értelmében az állam viseli.
- [18] Mivel a III. rendű alperes a felülvizsgálati eljárásban perköltségigényt nem támasztott, ezért a Kúria a felperes e költségek tekintetében való marasztalását mellőzte.

Budapest, 2016. október 17.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző
HM